

Aprob,
Avocatul Poporului
Renate Weber

RAPORT

privind vizita desfășurată la Centrul de primire în regim de urgență Sector 4 București

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei la Centrul de primire în regim de urgență Sector 4 București este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată
3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 34, art. 35 lit. a) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, instituția Avocatul Poporului a efectuat la data 31 octombrie 2019 o vizită la Centrul de primire în regim de urgență Sector 4 București, în vederea consolidării protecției beneficiarilor împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante.

La efectuarea vizitei au participat doamna [redacted] - jurist, doamna [redacted] - medic, doamna [redacted] - asistent social, domnul [redacted] - psiholog, consilieri în cadrul instituției Avocatul Poporului - Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție și domnul [redacted] - reprezentant al Organizației Neguvernamentale Asociația GRADO - Grupul Român pentru Apărarea Drepturilor Omului.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Centrul de Plasament în Regim de Urgență Sector 4 București este o unitate de asistență socială, fără personalitate juridică, componentă funcțională a Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 4 București.

Misiunea Centrului consta în asigurarea accesului copiilor, pe o perioadă determinată, la găzduire, îngrijire, educație, recuperare și pregătire pentru (re)integrarea în familie și comunitate asigurând un cadru adecvat dezvoltării pozitive, armonioase.

Centrul funcționa cu respectarea prevederilor cadrului general de organizare și funcționare a serviciilor sociale, reglementat de Legea nr. 292/2011 a asistenței sociale, cu modificările ulterioare, Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, Ordinul nr. 25/2019 al ministrului muncii și justiției sociale privind aprobarea standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție specială Anexa 2 Standarde minime de calitate pentru serviciile sociale cu cazare, organizate ca centre de primire în regim de urgență pentru copilul abuzat, neglijat sau exploatat, Hotărârea Guvernului nr. 867/2015 pentru aprobarea Nomenclatorului serviciilor sociale, precum și a regulamentelor-cadru de organizare și funcționare a serviciilor sociale.

Capacitatea totală a centrului era de 30 locuri, iar numărul copiilor existenți la data vizitei era de 16 copii, băieți și fete, cu vârste cuprinse între 10-17 ani, aflați cu măsură de protecție în Centru. **Un număr de 3 copii fuseseră transferați de la o organizație neguvernamentală**

(Fundatia „Nane pentru copii cu dizabilitati”) deoarece aceasta isi incetase activitatea, copii neavand inca stabilita masura de protectie in Centru, fiind preluati numai pe baza intelegerii dintre Fundatie si D.G.A.S.P.C. Sector 4 Bucuresti.

Centrul gazduia un copil pentru care instanta de judecata a dispus plasamentul in familia bunicilor materni, dar se opunea reintegrării sale in familia extinsa, dorind reintegrarea in familia mamei naturale. Potrivit raspunsului Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție la solicitarea D.G.A.S.P.C Sector 4 privind cazul minorului, până la o nouă pronunțare a instanței de judecată cu privire la posibilitatea reintegrării minorei în familia mamei, pot fi inițiate demersurile privind instituirea plasamentului în regim de urgență.

De asemenea, patru copii părăsiseră centrul fără permisiune, fiind anunțate organele abilitate, iar un copil se afla în învoire în familie, în vederea reintegrării. Pe perioada vizitei, unul dintre copii care părăsise centrul fără permisiune s-a întors în centru. Pentru beneficiarii care nu au avut întocmite documente de identitate, reprezentanții centrului au făcut demersuri pentru stabilirea vârstei biologice și realizarea documentelor de identitate.

Cu privire la situația admițerilor în Centru, potrivit informațiilor comunicate de reprezentanții centrului, în anul 2018, au fost admiși un număr de 17 minori, iar în anul 2019, numărul minorilor admiși a fost de 7.

În ceea ce privește admiterea în centru, aceasta se realiza în baza dispoziției de plasament în regim de urgență emisă de Directorul general al D.G.A.S.P.C. Sector 4 București sau în urma stabilirii acestei măsuri de către instanța judecătorească.

Pe toată durata plasamentului în regim de urgență, potrivit prevederilor Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, era suspendat de drept exercițiul drepturilor părintești, până când instanța judecătorească decidea cu privire la menținerea sau înlocuirea acestei măsuri și cu privire la exercitarea drepturilor părintești.

Potrivit informațiilor comunicate de reprezentanții centrului, drepturile și obligațiile părintești privitoare la persoana și bunurile copiilor erau exercitate și, respectiv îndeplinite de către Directorul general al D.G.A.S.P.C. Sector 4 București, șeful centrului.

Referitor la ieșirea copiilor din Centru prin transfer într-un alt serviciu social sau reintegrarea în familia naturală, s-a constatat că în anul 2018, un număr de 25 de copii au părăsit Centrul, majoritatea acestora fiind transferați în alte centre rezidențiale (15 copii au fost transferați la Centrul de Coordonare, Consiliere, Evaluare și Suport „Sf. Spiridon”, 4 copii la Centrul de Plasament “Robin Hood”), 2 copii au fost plasați în asistență maternală profesionistă și numai 4 copii au fost reintegrați în familia naturală, unul dintre aceștia la împlinirea vârstei de

18 ani, ca urmare a revocării măsurii de plasament. În cursul anului 2019, numărul copiilor care au părăsit Centrul a fost de 7, dintre aceștia 3 copii au fost transferați la Centrul de Coordonare, Consiliere, Evaluare și Suport „Sf. Spiridon”, serviciu social aflat tot în subordinea D.G.A.S.P.C. Sector 4 București și 4 copii au fost reintegrați în familia naturală, unul dintre aceștia la împlinirea vârstei de 18 ani.

Cu privire la personal, din totalul posturilor, 35 de posturi erau ocupate, două posturi fiind vacante (psiholog și bucătar).

Referitor la pregătirea profesională a personalului, în anul 2019 a fost organizat un curs de Agenția Națională Antidrog la care au participat psihologul și educatori din centru.

Conform informațiilor furnizate de reprezentanții centrului, paza centrului era asigurată de doi paznici, fiind încheiat un contract de colaborare cu o firmă care asigură paza și protecția bunurilor și persoanelor din centru.

Cu privire la condițiile de cazare, dormitoarele copiilor în număr de 4 erau amenajate la etajul al doilea al centrului. La acest etaj se aflau, de asemenea, o bibliotecă, sala de vizite, un izolator cu rol medical, dotat cu 3 paturi, care nu era folosit la data vizitei, grupuri sanitare.

Camera în care erau cazați băieții avea o suprafață de 35 mp și era dotată cu 7 paturi, iar camera în care erau cazate fetele avea o suprafață de 35 mp și era dotată cu 6 paturi. Camerele mai dispuneau de masă, dulapuri. Centrul se afla în curs de amenajare la data vizitei, fetele urmând a fi cazate la primul etaj și băieții la al doilea etaj.

Echipa de vizită a constatat că spațiile comune, camerele, grupurile sanitare erau curate și igienizate, zugrăvite recent, însă **dușurile nu aveau perdele, iar ușile grupurilor sanitare nu se încuiiau nefiind asigurată intimitatea beneficiarilor**. Potrivit Ordinului ministrului muncii și justiției sociale nr. 25/2019 privind aprobarea standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție specială Anexa 2, Modulul VI, S3.1, S3.2, Grupurile sanitare sunt dotate cu uși care se pot închide din interior cu cheie, astfel încât să asigure intimitate și siguranță celui care îl folosește, dar să permită și accesul din afară în caz de urgență. Spațiile cu destinația de baie sau duș sunt astfel amenajate încât să ofere suficientă intimitate copiilor. Echipa de vizită recomandă conducerii centrului amenajarea corespunzătoare a spațiilor cu destinația de duș și asigurarea posibilității închiderii din interior a grupurilor sanitare, astfel încât să fie asigurată intimitatea beneficiarilor.

Referitor la asistența medicală

Beneficiarilor centrului le era asigurată supravegherea stării de sănătate de cei trei asistenți medicali care lucrau în program 7.00-19.00. În timpul săptămânii un asistent medical însoțea copiii la cabinetul medicului de familie, la cabinete/clinici de specialitate și se ocupa de ridicarea medicamentelor conform prescripțiilor medicale de la farmaciile colaboratoare. Conform informațiilor primite, la data vizitei, acesta însoțea doi copii la cabinet stomatologic. În ce privește asigurarea asistenței medicale la nivelul centrului, încă un asistent medical urma ca în cel mai scurt timp să înceapă activitatea.

Toți copiii erau înscriși la medic de familie și aveau întocmită fișa medicală. Urmare a consultației medicul de familie completa beneficiarului rețetă pentru afecțiunile acute sau prescripție pentru afecțiunile cronice conform recomandării cuprinsă în scrisoarea medicală și bilete de trimitere în vederea consultului de specialitate.

La admiterea beneficiarului în centru, acestuia i se efectua triajul epidemiologic și evaluarea inițială a stării de sănătate de asistentul medical din tură, care completa Fișa de evaluare medicală, iar ulterior copilului i se întocmea Fișa medicală. În fișele medicale ale copiilor erau completate informații medicale ce au rezultat în urma monitorizării stării de sănătate, a prezentării copilului bolnav la cabinetul medicului de familie sau la Unitatea de Primire Urgențe și ca urmare a consultațiilor la cabinetele de specialitate.

Cabinetul medical era dotat conform standardelor, astfel se putea acorda copiilor asistența medicală corespunzătoare. Medicamentele și materialele sanitare din componența aparatului de urgență erau în termen de valabilitate. **Centrul avea o cameră cu destinația Izolator cu 3 paturi, dulap, masă, mobilier care prezenta un grad crescut de uzură.** Izolatorul era dotat cu grup sanitar propriu.

Tratamentele copiilor erau consemnate în Registrul de tratament și erau administrate de către asistentul medical conform recomandării medicului specialist. La data vizitei șase copii se aflau în tratament – patru copii primeau tratament pentru afecțiuni neuro-psișice conform recomandării medicului neuropsihiatru pediatru, un copil primea tratament pentru afecțiune respiratorie cronică și un adolescent primea tratament profilactic, conform Programului Național de Control al Tuberculozei.

La data vizitei doi beneficiari erau încadrați în grad de handicap grav și unul în grad de handicap mediu. Cei doi copii încadrați în grad de handicap grav urmau să fie reevaluați în specialitatea neuropsihiatrie infantilă în cursul lunii noiembrie 2019. La nivelul cabinetului medical exista întocmit tabel ce cuprindea programările copiilor pentru luna noiembrie 2019 la

cabinetele/clinicile de specialitate – patru copii la neuropsihiatrie infantilă și câte un copil la neurologie, alergologie, dermatologie, pneumologie și radiologie dentară.

În cazul apariției urgențelor medico-chirurgicale se apela Serviciul de urgență 112. În discuțiile purtate cu personalul s-a precizat situația în care angajatul centrului a observat că un beneficiar prezintă leziuni corporale sau acesta declară că a fost agresat, se anunța imediat conducerea centrului și copilul însoțit de un echipaj de poliție era prezentat la Institutul Național de Medicină Legală; dacă un beneficiar prezenta un episod de agitație psihio-motorie se apela Serviciul de urgență 112 și era anunțată poliția. **Din observarea fișei medicale a unui beneficiar, care timp de mai multe zile a lipsit din centru fără permisiune, s-a constatat lipsa consemnării ca acesta să fi fost examinat medical la revenirea în centru cu scopul de a identifica eventuale urme de violență corporală sau semnele unei afecțiuni medicale pentru a fi luate măsuri în consecință.** Ca urmare echipa de vizită recomandă verificarea existenței unor leziuni traumatiche sau a semnelor de îmbolnăvire, în toate cazurile de părăsire a centrului (fugă/învoire în familie), atunci când beneficiarul revine în centru.

Asistența stomatologică era asigurată cu dificultate, centrul nu avea încheiat contract de colaborare cu un medic stomatolog, astfel nu se puteau acorda consultații și tratamente dentare ori de câte ori era cazul. În câteva cazuri beneficiarii au primit tratament de urgență la nivelul cabinetului care asigură urgențele din cadrul Facultății de Stomatologie și la un cabinet stomatologic școlar.

Mâncarea servită la prânz copiilor corespundea cantitativ și calitativ, meniul fiind compus din ciorbă de perișoare și spanac cu ochiuri; gustarea de la ora 16, iaurt; cina, ghiveci de legume cu pulpe de pui și cozonac. Hrana beneficiarilor era pregătită în bucătăria centrului, dotată cu instalațiile și aparatele necesare preparării alimentelor, de către trei bucătari. Probele alimentare erau corect păstrate conform normelor sanitar-veterinare în vigoare. **Bucătăria nu era amenajată conform standardelor de igienă cu privire la unitățile ce prepară hrana. Bucătăria nu era prevăzută cu hotă pentru eliminarea aburului/mirosurilor. Porțiile de mâncare erau distribuite prin același ghișeu pe care beneficiarii depuneau vesela folosită și resturile alimentare, astfel încât nu se asigura un circuit separat pentru hrana preparată și vesela murdară. Spațiile pentru spălarea veselei și curățirea legumelor nu erau amenajate corespunzător pentru a asigura condiții corespunzătoare de igienă pentru prepararea hranei.**

Referitor la activitatea de asistență socială desfășurată în centru

Centrul avea angajat un asistent social, specialist ce deținea aviz de exercitare a profesiei, fiind înscris în Registrul Național al Asistenților Sociali din România.

La admiterea în Centru asistentul social împreună cu echipa multidisciplinară realizase o evaluare complexă a situației și nevoilor copilului. Aceasta a avut în vedere o evaluare detaliată a situației socio-familiale a minorului, a stării de sănătate (psihice și fizice), precum și a nevoilor educaționale. Astfel au fost întocmite fișe pentru fiecare tip de evaluare a situației copilului: socială, educațională și a stării de sănătate. În fișa de evaluare, specialistul care realizase evaluarea consemnase, sub semnătură: rezultatele evaluării, situațiile și nevoile identificate, măsurile de intervenție pe termen scurt și serviciile recomandate, cât și data evaluării.

Imediat după înregistrarea cazului la D.G.A.S.P.C., conducătorul direcției desemnase un manager de caz, din afara centrului de primire în regim de urgență, fiind respectate prevederile legale în vigoare. De asemenea, pentru fiecare copil a fost desemnat un responsabil de caz în vederea realizării evaluării nevoilor individuale și a situațiilor de dificultate în care se aflau copiii.

Urmare evaluării situației copilului, pe durata plasamentului în regim de urgență, managerul de caz, împreună cu specialiștii din echipa pluridisciplinară, stabiliseră măsuri de intervenție pe termen scurt cu privire la următoarele aspecte: nevoile de sănătate și promovare a sănătății; nevoile de îngrijire, inclusiv de securitate și promovare a bunăstării; nevoile fizice și emoționale; nevoile educaționale; nevoile de petrecere a timpului liber și de socializare, inclusiv modalitățile de menținere a legăturilor, după caz, cu părinții, familia lărgită, prietenii și alte persoane importante sau apropiate față de copil și modul de satisfacere a tuturor acestor nevoi.

Măsurile de intervenție pe termen scurt și serviciile de reabilitare corespunzătoare, acordate copilului erau consemnate în planul individualizat de protecție a copilului. Asistentul social angajat al Centrului, cât și managerul de caz al copilului realizaseră monitorizarea situației copiilor și a stadiului de realizare a măsurilor prevăzute în planurile individualizate de protecție.

Centrul dispunea de spații pentru petrecerea timpului liber, accesibil tuturor copiilor și dotat corespunzător activităților de relaxare zilnică (mobilier suficient, cărți, jucării și jocuri, televizor, calculatoare, etc.).

Pentru fiecare copil a fost desemnată o persoană de referință, ținându-se cont de opinia copilului în cauză, în funcție de gradul său de maturitate, schimbarea acestei persoane fiind posibilă la solicitarea copilului.

Referitor la întocmirea și completarea dosarelor beneficiarilor s-a constatat că acestea cuprindeau documentele prevăzute de legislația în vigoare, inclusiv legislația privind managementul de caz, fiind organizate pe secțiuni, ușor de accesat.

Programele de intervenție specifică conțineau obiective pe termen scurt, mediu și lung, activitățile corespunzătoare acestor obiective, durata aferentă activităților, personalul de specialitate desemnat și alte persoane implicate, resursele materiale și financiare alocate activităților, precum și modalitățile de monitorizare și evaluare/reevaluare a acestor programe. Fiecare plan individualizat de protecție avea drept obiectiv general reintegrarea sau integrarea familială a copilului/tânărului.

Rapoartele de monitorizare a situației copilului erau realizate lunar și cuprindeau informații privind situația școlară, socializare și integrare socială.

Prin minuta privind elaborarea Programelor de intervenție specifică se stabilea data următoarei întâlniri și era semnată de echipa multidisciplinară și managerul de caz al copilului.

Asistentul social al Centrului efectua periodic evaluarea situației copiilor, prin efectuarea unei anchete sociale, după caz, la domiciliul familiei naturale a acestora dacă locuia în sectorul 4, sau erau solicitate în scris către serviciile publice de asistență socială din cadrul autorităților de la domiciliul părinților ce avea ca scop integrarea copilului.

O parte a copiilor erau vizitați de familie, bunici, frați sau asistent maternal profesionist sau mergeau în vizite în weekend și/sau în vacanțele școlare în familie. Se urmărește astfel respectarea dreptului fundamental al copiilor, respectiv acela de a menține relații cu persoana față de care a dezvoltat o relație de atașament. Conform consemnărilor din Registrul de vizite, întocmit la nivelul Centrului, în cursul lunii septembrie numărul vizitelor primite a fost de 41, iar în cursul lunii octombrie, numărul consemnărilor din registru era de 29.

Copii puteau pleca în oraș la plimbare sau la cumpărături, cei mari mergând neînsoțiți. Reprezentanții Centrului au declarat că existau situații frecvente în care copii să nu se întorcă în Centru sau care să plece fără a anunța personalul că dorește să iasă din centru, exemplu fiind situația identificată de echipa de vizită, când din Centru fugiseră patru copii, unul dintre copii întorcându-se pe perioada prezenței echipei de vizită în Centru.

Copiii protejați în Centru erau încurajați și sprijiniți să mențină legătura cu părinții, cu familia extinsă și cu alte persoane apropiate, dacă acest lucru nu contravine interesului lor superior.

Centrul urmărea ca toți copiii să fie implicați în activități educaționale destinate dezvoltării lor personale și facilitării integrării/reintegrării familiale și sociale, majoritatea copiilor urmau

cursuri școlare, cu excepția unui singur copil care nu era înscris la școală datorită faptului că nu deținea certificat de naștere, în acest sens fiind demarate procedurile necesare. Copii cu vârsta mai mare, care puteau merge neînsoțiți își continuau studiile în școlile la care erau înscriși din perioada în care se aflau în familie, iar cei mici urmau cursurile unităților școlare din apropiere.

În situația reintegrării în familie monitorizarea situației copilului s-a realizat cu sprijinul serviciul public de asistență socială de la domiciliul copilului, în conformitate cu prevederile legale, pe o perioadă de minimum 6 luni, urmărindu-se evoluția dezvoltării copilului, precum și a modului în care părinții își exercită drepturile și își îndeplinesc obligațiile față de copilul reintegrat în familie. Rapoartele lunare de monitorizare a evoluției dezvoltării copilului reintegrat în familie, precum și modul în care părinții își exercită drepturile și își îndeplinesc obligațiile erau anexate la dosarul copilului.

De reținut faptul că numărul copiilor integrați în familia naturală era mai mic raportat la numărul copiilor transferați în alte tipuri de centre. Se încearcă, pe cât posibil integrarea copiilor în familia naturală sau extinsă dar acest lucru era dificil de realizat având în vedere că minorii au fost plasați în centru ca urmare a abuzului, neglijenței sau supunerii la orice formă de violență. Plasamentul în regim de urgență a fost dispus și în cazul copilului al cărui unic ocrotitor legal sau ambii au fost reținuți, arestați, internați sau în situația în care, din orice alt motiv, aceștia nu își pot exercita drepturile și obligațiile părintești cu privire la copil.

Cu privire la asistența psihologică, un post de psiholog era ocupat, celălalt post de psiholog era vacant. Psiholog întocmea fișe de consiliere psihologică în urma realizării ședințelor de consiliere și redacta fișe de evaluare psihologică în urma realizării evaluărilor psihologice. Programele personalizate de consiliere erau realizate la 3 luni și conțineau obiective generale.

La admiterea în centru, Programul de acomodare specifică pentru copilul până la 18 ani se întocmea în primele 5-10 zile de către psiholog, conținând scopuri, nevoi, preferințe.

Printre atribuțiile sale, psihologul însoțea beneficiarii și asista la audierea minorilor de către organele abilitate la instanțe, la poliție, la serviciul de medicină legală sau la D.G.A.S.P.C. În Registrul de deplasări la Tribunal sau alte instituții apare numele persoanei care a însoțit beneficiarul **dar nu și numele beneficiarului**, astfel nu se putea cunoaște care dintre beneficiari au fost însoțiți. Se recomandă completarea registrelor inclusiv cu numele beneficiarilor care au fost însoțiți la diferite instituții în afara centrului.

În urma evaluărilor psihiatrice, în cazul unor beneficiari care erau sub medicație psihotropă, specialiștii de la Spitalul Clinic de Urgență Marie Curie au recomandat includerea

unor beneficiari într-un program de terapie cognitiv-comportamentală. Șeful centrului și psihologul au făcut demersuri adresându-se Centrului de Educație Emoțională și Comportament pentru Copii din cadrul Organizației Salvați Copiii România, care oferea servicii de consiliere psihologică și psihoterapie. Răspunsul a venit din partea organizației, precizându-se demersurile de identificare a unui psihoterapeut și solicitându-se informații suplimentare.

Printre beneficiarii centrului au existat cazuri de suspiciuni de consum de substanțe psihoactive. Unii dintre beneficiari au fost supuși unor testări biologice, rezultatele evidențiind consum de substanțe (pozitiv).

Reprezentanții centrului au făcut de asemenea demersuri către Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Sector 4 de includere a minorilor în programe de consiliere antidrog. În unele situații au existat beneficiari care au fost incluși în programe cu specialiștii antidrog, deplasându-se la sediul agenției antidrog însă s-a constatat că **nu exista o continuitate a acestor programe.**

Unii dintre beneficiarii centrului necesitau forme de terapii psihologice specifice de recuperare, precum cazul beneficiarilor cu tulburare de spectru de tip autism. Reprezentanții centrului au adresat solicitări către centrul de recuperare/centrul de terapie din cadrul D.G.A.S.P.C. Spre exemplu, în cadrul D.G.A.S.P.C. Sector 4 funcționează un Centrul de zi și recuperare copil cu dizabilități "Harap Alb". **Încă nu se primisese răspuns.**

Ca o concluzie, se recomandă atât continuarea demersurilor de acordare a consilierii psihologice pentru cazurile de consum de substanțe psihoactive cât și accesarea serviciilor de psihoterapie cognitiv-comportamentală pentru cazurile cu aceste recomandări, respectiv cazurile de beneficiari cu diagnostic de tulburare de spectru autist.

Cu privire la respectarea dreptului la educație, unii dintre beneficiari erau înscriși într-o formă de învățământ la domiciliu astfel că profesori de la școala specială asigurau învățământul obligatoriu, deplasându-se în centru. Cu privire la relația cu școala reprezentanții centrului mențineau contactul cu profesorii și conducerea școlilor prin note telefonice, adrese, deplasări la instituțiile de învățământ, așa cum rezultă din registrul educatorului.

Pentru respectarea drepturilor beneficiarilor, centrul pune la dispoziție un registru de reclamații care nu conținea nicio mențiune în ultimii 2 ani. Alte registre precum Registrul de evenimente deosebite, Registrul de contenționare sau Registrul de opinii și sugestii nu conțineau nicio mențiune.

Incidente

Una dintre problemele cu care se confrunta centrul era cu privire **la părăsirile fără permisiune ale beneficiarilor**. La data vizitei, 4 beneficiari (toți minori) nu erau prezenți în centru, reprezentanții centrului declarând că în fiecare caz a fost anunțată poliția cât și familia pentru a se verifica dacă s-au întors acasă sau au cunoștință de alte locuri unde s-ar putea găsi. Unii dintre beneficiari părăsiseră centrul în urmă cu peste 10-15 zile. Verificând pagina de internet a Poliției Române s-a constatat că niciunul dintre beneficiarii centrului **nu se regăseau la rubrica dispăruți**.

În Registrul de absențe fără permisiune erau consemnate persoanele care lipseau din centru, cu precizarea datei, orei și faptul că a fost anunțat șeful de centru și poliția (secția urmăririi). Cu privire la plecările fără permisiune, s-a constatat că în unele cazuri, beneficiarii se întorceau la un interval scurt de timp de la plecare, alteori a doua zi. În anul 2019, până la data vizitei, s-a constatat un număr de 16 menționări în registre, fiind vorba în unele situații de aceiași beneficiari care părăseau centrul în mod repetat.

Cu privire la acest aspect menționăm că Ordinul ministrului muncii și justiției sociale nr. 25/2019 privind aprobarea standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție specială, Anexa 2, Modulul IX, S1.1, S1.3, precizează necesitatea adoptării unor măsuri pe care centrul le are în vedere pentru prevenirea absențelor fără permisiune, inclusiv necesitatea adoptării unei proceduri, a unor măsuri de siguranță pentru asigurarea protecției beneficiarilor.

Centrul asigură măsurile de sprijin necesare în vederea reintegrării copiilor care absentează din centru, fără permisiune, în sistemul de protecție a copilului, dacă reintegrarea familială a acestora nu este posibilă la momentul respectiv.

În acest sens, centrul deține și aplică o procedură proprie privind soluționarea cazurilor de absență a copiilor din centru fără permisiune, denumită în continuare procedura privind cazurile de absență fără permisiune.

Centrul deține și aplică o procedură proprie privind evaluarea riscurilor posibile în interiorul și în afara centrului, precum și planificarea verificărilor cu scop preventiv (verificarea instalațiilor de gaz, de apă, electrice, de încălzit, verificarea stocului de alimente, medicamente și a trusei de prim ajutor, verificarea depozitării gunoiului și a resturilor menajere etc.)

Coordonatorul centrului se asigură că evaluarea factorilor și potențialului de risc pentru siguranța și securitatea copiilor și a celorlalte persoane din incinta centrului are loc periodic și se realizează conform procedurilor.

Pe baza evaluării riscurilor, se stabilesc măsurile necesare pentru evitarea pericolelor sau reducerea riscului la un nivel acceptabil, cum ar fi: paza centrului, sesiuni de instruire frecvente, exerciții de evacuare, etc.

Cu privire la existența unor proceduri, reprezentanții centrului au declarat că acestea sunt în lucru.

Același standard prevăd ca procedura de soluționare a situațiilor de părăsire a centrului fără permisiune, trebuie să conțină modalități de acțiune referitoare la anunțarea părinților, poliției, D.G.A.S.P.C. și evaluarea riscurilor; modalități de căutare a copilului și de readucere a copilului în centru; măsuri de prevenire a acestor situații și măsurile de intervenție pe termen scurt în vederea reintegrării în centrul de primire în caz de urgență. Conform informațiilor reprezentanților centrului, perioada de anunțare era **de 24 h**, ceea ce poate reprezenta **o perioadă prea lungă de timp de la dispariția beneficiarilor, beneficiarii putând fi expuși la unele riscuri pentru sănătatea, siguranța și viața acestora.**

De asemenea, centrul are obligația de a evalua riscurile la nivel fiecărui beneficiar și de a stabili măsuri specifice fiecărui beneficiar.

În final, se recomandă ca psihologul să realizeze cel puțin o ședință de consiliere la întoarcerea persoanelor în centru pentru a asigura suportul în situații de criză și pentru a se asigura că nu au fost victima unui abuz fizic, emoțional, sexual, etc.

Ulterior a fost transmis pe email la instituția Avocatul Poporului procedura operațională privind absența copilului fără permisiune.

Potrivit reprezentanților centrului, în luna iulie 2019 a existat o suspiciune de agresiune sexuală (ex. atingeri nedorite) asupra mai multor minore din partea unui angajat care asigura paza. Afirmațiile au fost susținute de patru minore, beneficiare ale centrului. În consecință, persoana care asigura paza a fost înlocuită.

Cu toate acestea, s-a constatat că prima măsură luată în acest caz a fost încercarea de a stabili veridicitatea afirmațiilor minorelor, inclusiv prin aplicarea unor instrumente de testare psihologică și întocmirea rapoartelor de evaluare psihologică. Ulterior, în luna august, a fost trimisă o adresă secției de poliție de care aparținea centrul, precizându-se "suspiciuni de abuz sexual", au fost anexate declarațiile minorelor și Rapoartele de evaluare psihologică.

Considerăm că această procedură poate întârzia luarea măsurilor urgente în astfel de situații critice, iar anunțarea D.G.A.S.P.C. și a poliției este urgentă pentru protejarea beneficiarilor, concomitent cu evaluarea psihologică. S-a precizat că minorele au fost incluse într-un program de consiliere psihologică.

Totodată, potrivit art. 89 alin. (2) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, *Orice persoană fizică sau juridică, precum și copilul pot sesiza direcția generală de asistență socială și protecția copilului din județul/sectorul de domiciliu să ia măsurile corespunzătoare pentru a-l proteja împotriva oricăror forme de violență, inclusiv violență sexuală, vătămare sau de abuz fizic sau mental, de rele tratamente sau de exploatare, de abandon sau neglijență.*

Conform art. 94 alin. (1) din aceeași act normativ, abuzul asupra copilului este definit astfel: *orice acțiune voluntară a unei persoane care se află într-o relație de răspundere, încredere sau de autoritate față de acesta, prin care sunt periclitată viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului, și se clasifică drept abuz fizic, emoțional, psihologic, sexual și economic.*

Personalul de pază reprezintă o categorie de personal care se află într-o relație de răspundere, încredere cât și autoritate, iar beneficiarii au nevoie de fi protejați de orice formă de abuz.

Comportamentele precum atingerea unor părți intime a corpului de către un agent de pază asupra minorilor, beneficiare ale centrului intră în categoria infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale care sunt pedepsite de Codul Penal, sesizarea Poliției fiind obligatorie.

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

**conducerii Centrului de primire în regim de urgență Sector 4 București să
întreprindă măsurile legale care se impun pentru:**

-Urgentarea demersurilor în vederea stabilirii măsurii plasamentului în Centru, pentru cei trei copii transferați de la organizația neguvernamentală care nu mai asigura servicii sociale, nefiind licențiată și ulterior închisă și pentru minorul care se opunea reintegrării sale în familia extinsă;

-Intensificarea activităților de consiliere cu privire la riscurile la care sunt expuși beneficiarii cu privire la actele de indisciplină – părăsirea Centrului fără înștiințarea personalului responsabil;

-Încheierea unui contract de colaborare cu un medic stomatolog sau înscrierea beneficiarilor pe lista unui stomatolog care are contract cu Casa de Asigurări de Sănătate a Municipiului București;

-Verificarea existenței unor leziuni traumatiche sau a semnelor de îmbolnăvire la revenirea beneficiarului în centru;

-Dotarea bucătăriei cu hotă și asigurarea circuitelor separate pentru hrana preparată și vesela folosită; amenajarea corespunzătoare a spațiilor destinate spălării veselei și pregătirii legumelor; dotarea izolatorului cu mobilier nou; amenajarea corespunzătoare a spațiilor cu destinația de duș și asigurarea posibilității închiderii din interior a grupurilor sanitare, astfel încât să fie asigurată intimitatea beneficiarilor;

-Asigurarea serviciilor de psihoterapie beneficiarilor cu recomandări de psihoterapie și a serviciilor de terapie și recuperare pentru copiii cu tulburare de spectru autist;

-Monitorizarea situației beneficiarilor care au plecat fără permisiune din centru sau ai celor care au un risc de a părăsi centru;

-Completarea registrelor de deplasări inclusiv cu numele beneficiarilor care au fost însoțiți la diferite instituții în afara centrului;

-Asigurarea protecției integrității vieții beneficiarilor de orice formă de abuz, sesizarea D.G.A.S.P.C. pentru a lua măsurile corespunzătoare de protejare a beneficiarilor împotriva oricăror forme de violență, inclusiv violență sexuală, vătămare sau de abuz fizic sau mental, de rele tratamente sau de exploatare, de abandon sau neglijență și sesizarea de urgență a poliției;

-Prevenirea absențelor fără permisiune prin evaluarea riscurilor la nivel fiecărui beneficiar și adoptarea unei atitudini specifice pentru fiecare caz în parte.

București: 8 ianuarie 2020